

Sygn. akt I ACa 1011/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Józef Wąsik
Sędziowie:	SSA Zbigniew Ducki SSA Sławomir Jamróg (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Wilczura

po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa M. P. (1)

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w O.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 22 maja 2013 r. sygn. akt I C 419/13

1. oddala apelację;

2. odstępuje od obciążania powódki kosztami postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 1011/13

UZASADNIENIE

M. P. (1) wniosła o zasądzenie od pozwanego Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w O. na podstawie art. 23 i 24 par 1 kc oraz art. 24 i 26 Ustawy o ochronie danych osobowych z dnia 29 sierpnia 1997r. kwoty 97.500 zł tytułem zadośćuczynienia w związku z wielokrotnym naruszaniem przez pozwanego dóbr osobistych powódki w postaci braku właściwego zabezpieczenia przez pozwanego jej danych osobowych w postaci umieszczenia pierwszej litery imienia i nazwiska powódki wraz z adresem zamieszkania na kserokopii wykazu z dnia 21 lutego 2008r. poz.10 i kserokopii wykazu z dnia 26 kwietnia 2010r. oraz bezprawnym udostępnieniu powyższych danych powódki wszystkim osobom wyszczególnionym na powyższym wykazie .

Pozwany Spółdzielnia Mieszkaniowa w O. wniosła o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu swojego stanowiska podała, że załączone do pozwu wykazy stanowią wyciągi z pocztowej książki nadawczej obrazujące listę osób ,do

których pozwana Spółdzielnia w danym dniu skierowała korespondencję przesyłką poleconą. Korespondencja ta została wysłana wobec odpowiedzialności powódki za zobowiązania z tytułu opłat eksploatacyjnych do lokalu do którego prawo przysługuje jej matce J. P. (1) .

Wyrokiem z dnia 22 maja 2013r. sygn. akt I C 419/13 Sąd Okręgowy w Kielcach oddalił powództwo i zasądził od M. P. (1) na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w O. kwotę (...) (trzy tysiące sześćset siedemnaście) zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że M. P. (1) zamieszkuje w budynku mieszkalnym położonym w O. przy ul.(...)należącym do zasobów Spółdzielni Mieszkaniowej (...). Spółdzielcze prawo do wymienionego lokalu mieszkalnego przysługuje matce powódki J. P. (1). W lokalu tym powódka zamieszkuje wraz z matką oraz J. P. (2). Pismem z dnia 19 lutego 2008r. nadanym przesyłką poleconą w dniu 21 lutego 2008r. oraz z dnia 22 kwietnia 2010r. nadanym przesyłką poleconą w dniu 26 kwietnia 2010r. pozwana Spółdzielnia wysłała powódce przedsądowe wezwanie do zapłaty, zaś kopia strony z korespondencyjnej książki nadawczej z dnia 21 lutego 2008r. i 26 kwietnia 2010r. stanowiła załącznik do pozwu o zapłatę przeciwko powódce, J. P. (1) i J. P. (2). W wykazie korespondencji z dnia 21 lutego 2008r. widnieją w poz.10 dane powódki M. P. (...) (...), i z dnia 26 kwietnia 2010r. „P. M.(...)”

Wykazy powyższe złożone zostały do sprawy cywilnej z powództwa pozwanej Spółdzielni przeciwko M. P. (1), J. P. (1) i J. P. (2).

Sąd Okręgowy odwołując się do art.23 i art. 24 k.c. w zw. z art. 24 i 26 ustawy o ochronie danych osobowych z dnia 29 sierpnia 1997r oraz art. 448 k.c. a także art. 47 i 51 ust. 1 ustawy zasadniczej wskazał, że prawo do prywatności stanowi dobro osobiste chronione przez Konstytucję RP . Każdy ma prawo do ochrony życia prywatnego i nikt nie może być obowiązany inaczej niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby. Skutecznej realizacji tego prawa ma służyć ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. obowiązująca od 30 kwietnia 1998r. o ochronie danych osobowych. Zgodnie z art. 1 ust 1 i 2 tej ustawy każdy ma prawo do ochrony danych osobowych a ich przetwarzanie może mieć miejsce ze względu na dobro publiczne ,dobro osoby ,której dane dotyczą lub dobro osób trzecich w zakresie i trybie określonym ustawą. Ustawa ta nie zawiera unormowań dotyczących roszczeń wynikających z naruszenia danych , w tym zakresie stosuje się Kodeks Cywilny . Działanie pozwanego polegające na złożeniu wykazu korespondencji kierowanej do pozwanych osób w tym powódki w ocenie Sądu Okręgowego nie naruszyło sfery prywatności powódki i nie było też działaniem bezprawnym. Wykaz bowiem został złożony do sprawy cywilnej z powództwa pozwanej Spółdzielni przeciwko powódce i domownikom dla poparcie swoich twierdzeń odnośnie korespondencji kierowanej w sprawie zaległych opłat za mieszkanie. Wykorzystany został jedynie na potrzeby tej sprawy . M. P. (1) nie wykazała aby w inny sposób pozwana Spółdzielnia ujawniła powyższe dane oraz w jaki konkretny sposób doszło ewentualnie ich naruszenia tj. by wykazy te złożone zostały wykorzystane w inny sposób naruszający dobra osobiste powódki poprzez udostępnienie ich innym osobom bez jakiegokolwiek podstawy znajdującej oparcie w przepisach prawa. Powodowie wprawdzie żądali by Sąd Okręgowy zwrócił się do Sądu Rejonowego w Ostrowcu Świętokrzyskim o wskazanie spraw , w których taki wykaz mógł zostać złożony ale Sąd oddalił ten wniosek albowiem jego zdaniem zmierzałoby to do poszukiwania dowodów. Ponadto zgodnie z ar. 1 § 1 Prawa Spółdzielczego spółdzielnia jest dobrowolnym zrzeszeniem nieograniczonej liczby osób , która w interesie swoich członków prowadzi wspólną działalność gospodarczą. Stosownie zaś natomiast do treści art. 48 § 1 powołanej ustawy zarząd kieruje działalnością spółdzielni oraz reprezentuje ją na zewnątrz. Zgodnie z art. 4 ust.1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych członkowie spółdzielni , którym przysługują spółdzielcze prawa do lokali są obowiązani uczestniczyć w wydatkach związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na ich lokale, eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie spółdzielni oraz zobowiązaniach spółdzielni z innych tytułów poprzez uiszczanie opłat zgodnie z postanowieniami statutu Solidarną odpowiedzialność z tego tytułu ponoszą także dorośli domownicy. W świetle przepisów ustawy -Prawo Spółdzielcze i ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych strona pozwana będąc administratorem danych członków spółdzielni , jest uprawniona do przetwarzania danych osobowych na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych. W tym przypadku bezprawność działania pozwanego jest wyłączona albowiem o ile doszło do przetworzenia danych w tym wypadku danych adresowych powódki poprzez dołączenie wykazu korespondencji w którym figurowały powyższe dane do akt sprawy

cywilnej pozwana Spółdzielnia uczyniła to dla zrealizowania swojego uprawnienia a nawet obowiązku wynikającego z przepisów prawa wystąpienia ze sprawą cywilną i załączenie dowodów na poparcie swoich żądań. Do sprawy cywilnej w której dołączane są dowody przez każdą ze stron dostęp mają jedynie strony tego postępowania. Żądanie powódki jest więc bezzasadne. Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu stanowił przepis art 98 kc w zw. z § 6 pkt 6) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu z dnia 28 września 2002r.(Dz U Nr 163,poz.1349).

Apelację od tego wyroku w całości złożyła M. P. (1) żądając zmiany wyroku i uwzględnienia powództwa ewentualnie uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Zarzuciła naruszenie prawa materialnego (błędnie oznaczając jej jako prawo niematerialne) a to: art. 23 i 24 §1 k.c. oraz art. 24 i 26 ustawy o ochronie danych osobowych z dnia 29 sierpnia 1997r. (Dz.U.2002r. Nr 101 poz. 926) poprzez ich błędną wykładnię. Naruszenie przepisów postępowania a to art. 232 k.p.c. poprzez zaniechanie wyjaśnienia wszystkich okoliczności zgodnie z prawdą obiektywną a ponadto zarzuciła naruszenie art. 227 k.p.c. i art. 233 k.p.c. podnosząc wadliwość podstawy faktycznej poprzez wydanie wyroku bez rozważenia w sposób bezstronny i wszechstronny twierdzeń przedstawionych przez powoda. Skarżący zarzucili brak bezstronności sądu i podnieśli, że sąd wartościował argumenty powoda co odzwierciedla protokół pierwszej rozprawy. Wskazali, że rozprawa z dnia 22 maja 2013r. nie była protokołowana elektronicznie a protokół papierowy nie odzwierciedla przebiegu rozprawy. Zdaniem powódki strona pozwana naruszyła dobra osobiste wszystkich osób znajdujących się na wykazach. Powódka zarzuciła, że sąd zignorował argumenty powodów wskazujące na utratę wiarygodności w związku ze złożeniem w przedmiotowym postępowaniu sfalszowanych dokumentów i poświadczeniem nieprawdy co winno wywołać zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa. Sąd zaniechał wyjaśnienia wszystkich okoliczności sprawy poprzez oddalenie wniosku o zwrócenie się do Sądu rejonowego w Ostrowcu Świętokrzyskim o udzielenie informacji czy w okresie od 1 stycznia 2008r. do 31 grudnia 2012r. były kierowane do tego Sądu pozwy z powództwa spółdzielni przeciwko osobom, których powódka nie jest w stanie wymienić z imienia i nazwiska oraz z nazwy i czy w pozwach złożonych przy tych sprawach znajdują się kserokopie książki nadawczo – oddawczej zawierającej dane osobowe powódki. Powódka nie miała innej drogi uzyskania takiej informacji.

Strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny uznał za własne ustalenia Sądu Okręgowego i zważył co następuje: Przebieg rozprawy w dniu 12 kwietnia 2013r. i dalsze czynności nie wskazują by doszło do nieważności postępowania. Powódka nie została pobawiona możliwości obrony swoich praw. Składała wnioski dowodowe i oświadczenia w toku postępowania. Nie składała ona zresztą wniosku o wyłączenie sędziego po pierwszej rozprawie na którym sędzia miał ujawnić negatywne do niej nastawienie. Także dalszy przebieg postępowania nie wskazuje na brak obiektywizmu. W braku wniosku o sprostowanie protokołu rozprawy protokół rozprawy z dnia 22 maja 2013r. stanowi jedyny dowód przebiegu czynności protokołowanej a ten nie wskazuje na pomijanie praw powódki. Podzielić należy stanowisko Sadu Okręgowego odnośnie braku podstaw dochodzenia celem poszukiwania dowodów. Treść art. 6 k.c. i 232k.p.c. nie pozwala Sądowi na poszukiwanie dowodów. Powódka twierdzi, że nie mogła ustalić czy pozwana posługiwała się wykazami w procesach przeciwko innym nie określonym osobom. Jeżeli powódka powołuje się na domniemanie, że ujawnione zostały jej dane wszystkim osobom, których dane widnieją na wykazie to takie dochodzenie nie byłoby potrzebne szczególnie, że fakt zapoznania się innych osób znajdujących na wykazie mógł być dowodzony zeznaniami tych osób i przesłuchaniem stron. Tu zresztą trzeba powołać art. 23 ustawy o ochronie danych osobowych, zgodnie z którym przetwarzanie danych jest dopuszczalne m.in. wtedy, gdy jest to niezbędne dla spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa, konieczne do realizacji umowy, gdy osoba, której dane dotyczą, jest jej stroną gdy jest to niezbędne dla wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratorów danych albo odbiorców danych, a przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą. Za prawnie usprawiedliwiony cel uważa się w szczególności: dochodzenie roszczeń z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Strona pozwana jako podmiot prowadzący działalność gospodarczą dochodząc więc w interesie członków spółdzielni roszczeń i przedkładając w tych sprawach dowody, które jej zdaniem uzasadniają

roszczenie nie działa bezprawne. Strona pozwana jako administrator danych złożył je osobie uprawnionej tj sądowi , który jest organem państwowym a udostępnienie nastąpiło w związku z prowadzonym postępowaniem. Nie nastąpiło więc naruszenie art. 26 ustawy o ochronie danych osobowych. Złożenie nawet całej części książki korespondencyjnej a nie tylko jej wyciągu nie może zostać uznane za niepotrzebne albowiem spółdzielnia nie jest w stanie na etapie składania takiego dowodu przewidzieć czy złożenie tylko wycinka z książki nadawczej nie osłabi mocy dowodowej dowodu mającego stanowić potwierdzenie nadania przesyłki. Ewentualne więc wykazanie, że toczyły się inne sprawy w których zostały złożone kserokopie książki nadawczej nie byłoby wystarczające do uznania bezprawności działania strony pozwanej skoro złożenie wykazu jako dowód stanowi realizację jej ustawowych uprawnień a nie spółdzielnia odpowiada ona za dalszy sposób zabezpieczenia tych danych. Składając wykaz do sądu strona pozwana nie udostępnia wykazu osobom nieupoważnionym nawet jeżeli dowód ten w części dotyczy osób i okoliczności nie powiązanych z rozstrzygnięciem. Tylko więc złożenie dowodu który zupełnie nie ma żadnego związku ze sprawą, mogło być uznane za działanie bezprawne i to w przypadku gdy treść tego dokumentu dotyczy dobra osobistego innej osoby. Treść zaś listy sama w sobie nie może naruszać dóbr osobistych skoro stanowi jedynie potwierdzenie nadania korespondencji. Domniemanie przez powódkę , że przez złożenie wykazu do sądu z jej adresem mogły się także zapoznać strony tamtego postępowania jakkolwiek nie pozbawione podstaw nie ma ostatecznie znaczenia dla rozstrzygnięcia tym bardziej , że z twierdzeń powódki wynika , że strona pozwana nie udostępniała tego adresu tamtym osobom lecz organowi państwowemu a ewentualna możliwość zapoznania się z tym adresem przez bliżej przez powódkę nieokreślone osoby byłaby tylko pośrednią konsekwencją prowadzenia postępowania za który pozwana nie odpowiada. Dowód z takiej listy sam w sobie stwierdza jedynie okoliczność nadania przesyłki i z niego nie wynika jak treść korespondencji została do tych osób skierowana. Nawet jednak przy podzieleniu zawartego w apelacji stanowiska powódki , że przez złożenie w innej sprawie takiego wykazu strona pozwana naruszyła jej dobra osobiste poprzez złożenie dokumentu , który wykraczał poza ramy tamtego postępowania i udostępniał jej dane stronom tamtego postępowania to należy tu przywołać podstawę faktyczną powództwa k-1, w którym powódka powoływała bezprawne udostępnienie danych osobowych osobom wyszczególnionym na tych wykazach. Nic nie stało więc na przeszkodzie powołanie tych osób na świadków na okoliczność możliwości zapoznania się z danymi powódki skoro powódka twierdziła k-3, że wykazy te zostały udostępnione wszystkim osobom wyszczególnionym na liście a z twierdzeń pozwu wynikało , że wykazy identyfikują te osoby. Nie było więc żadnej potrzeby poszukiwania przez sąd dowodów. Nie doszło więc do naruszenia art. 232 k.p.c. Także niezasadny jest zarzut naruszenia art. 227 k.p.c. i 233 k.p.c. twierdzenia stron są weryfikowane przez dowody złożone na ich poparcie. Zbyt enigmatyczne twierdzenie o fałszerstwie dokumentów nie pozwala na szczegółowe odniesienie do tego zarzutu. Ogólnie można stwierdzić, że fakt fałszerstwa nie został nawet uprawdopodobniony. Strona pozwana bezspornie wykazała , że złożyła wykazy do sprawy cywilnej z powództwa pozwanej Spółdzielni przeciwko powódce i domownikom dla poparcia swoich twierdzeń odnośnie korespondencji kierowanej w sprawie zaległych opłat za mieszkanie. Brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia , że powódka udostępniła innym nieuprawnionym osobom te wykazy. Powódka nie wskazuje jakie dowody ujawnione w sprawie zostały nieprawidłowo ocenione jak też nie wskazuje by doszło do nieprawidłowego pominięcia zgłoszonych przez nią dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia. Wniosek z dnia 25 kwietnia 2013r. w zakresie dowodów z dokumentów został uwzględniony a wniosek o przeprowadzenie dochodzenia słusznie został pominięty. Ustalenia wskazują , że strona pozwana gromadząc dane i składając wykazy działał zgodnie z prawem. Sąd Apelacyjny podziela wywód Sądu Okręgowego co do zasad przetwarzania danych osobowych i sposobu działania spółdzielni mieszkaniowej. Oczywiście jest, że nie doszło do naruszenia art. 24 ustawy o ochronie danych osobowych albowiem powódka poprzez stworzenie wykazu nie gromadziła danych osobowych, gdyż te już wcześniej były w zasobach spółdzielni o czym powódka wiedziała na co wskazuje choćby treść pisma z dnia 26 marca 2013r. k-84 i potwierdza to treść pisma powódki z dnia 11 kwietnia 2013r. Jak słusznie przyjął Sąd pierwszej instancji przetwarzanie danych poprzez prowadzenie książki korespondencji stanowi w tym przypadku realizację obowiązków wynikających z zarządzeniem mieniem spółdzielczym. Jest to tylko zebranie danych na nośniku w tym przypadku w książce nadawczej. Czynność rejestracji korespondencji ze wskazaniem danych adresatów zamieszkujących w zasobach spółdzielni nie może naruszać dobra osobistego tych osób. Prawo do ochrony danych osobowych to element dobra osobistego prawa do prywatności którego źródło ochrony można wyprowadzić z Konstytucji (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 lutego 2002 r., U 3/01, OTK-A Zb.Urz. 2002, nr 1, poz. 3). Prywatność to prawo m.in. do nieujawnialności publicznie danych o osobie , które musi być powiązane z innymi dobrami, które są zagrożone poprzez ujawnienie informacji o osobie na co wskazuje

pośrednio art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych. Prawo to nie ma charakteru absolutnego. Z zakresu obowiązków administratora danych i z sankcji określonych odpowiednio w art. 36 i 51 ustawy o ochronie danych osobowych wynika a contrario, że dopuszczalne jest udostępnienie danych osobom upoważnionym. Dopiero więc udostępnienie danych (przede wszystkim adresowych) osobom nieuprawnionym jako inna forma przetwarzania danych może stanowić naruszenie prawa do prywatności. Składanie danych w ramach realizacji własnych uprawnień ustawowych, w tym także w ramach realizacji prawa do sądu organowi uprawnionemu do rozpoznania sprawy, nie może być uznane za bezprawne co czyni apelację niezasadną. Wobec powyższego Sąd Apelacyjny apelację oddalił na podstawie art. 385 k.p.c. Uwzględniając trudną sytuację finansową i życiową powódki wynikającą z uzasadnienia wniosku o zwolnienie od kosztów a także rozumiejąc odczucia powódki i jej subiektywną ocenę faktów Sąd odstąpił od obciążenia powódki kosztami postępowania apelacyjnego na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 391§1 k.p.c.